

III.

De ondergeteekende stelt voor :

In art. 85 (nieuwe redactie) toe te voegen eene alin. 2, luidende aldus :

Tot het afleggen van de examina in de faculteit des wis- en natuurkunde worden ook zij toegelaten, die het diploma bezitten van het eindexamen der hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus, of van het examen A der Polytechnische school.

Den Haag, 3 April 1875.

T. J. STIELTJES.

IV.

Art. 92 bis.

Het doctoraat in de regtswetenschap zal aan hem die tevens bij de betrokken faculteiten een door Ons ingevolge art. 84 te regelen examen in de vakken vermeld in art. 43, sub n°. 2, litt. a en b, en sub n°. 5, litt. c, heeft afgelegd, de bevoegdheid geven om benoemd te worden tot ambtenaar bij de regterlijke magt en bij de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie

Het doctoraat in de staatswetenschap zal onder dezelfde voorwaarden de bevoegdheid geven om benoemd te worden tot ambtenaar bij de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie.

MIRANDOLLE.

MACKAY.

Verbetering van eene schrijffout in het ontwerp van wet (n°. 51 der stukken).

Art. 42 (oud 34) moet, in 4°. na litt. h aldus worden gelezen :

- i. in de zoölogie, de vergelijkende anatomie en physiologie;
- k. in de scheikunde;
- l. in de artseneerbereidkunde;
- m. in de toxicologie.

[18.]

GEWIJZIGDE ONTWERPEN VAN WET.
Nota's van wijzigingen.

[55.]

Art. 134 (nieuw 109) vervalt.

Art. 135 (nieuw 110) te lezen als volgt :

Op het in art. 133 (nieuw 108) vermelde tijdstip, worden aan de dan bij de hoogeschoolen te Leiden, Utrecht en Groningen in dienst zijnde hoogleraren, die den leeftijd van zeventig jaren nog niet bereikt hebben, door Ons de vakken aangewezen, waarin zij onderwijs zullen geven.

Zij, die tegen de aanvaarding der hun toegewezen vakken bedenkingen hebben, welke door Ons gegrond worden geacht, behouden de door hen op gemeld tijdstip genoten jaarwedden als wachtgeld tot hun zeventigste jaar.

Dit wachtgeld vervalt, zoodra zij eene landsbediening aanvaarden, tot eene betrekking van Staatswege worden benoemd, waarvan de bezoldiging met het bedrag van het wachtgeld gelijk staat of dat overtreft, of zoodanige betrekking, hun niet van Staatswege opgedragen, aanvaarden. Bij aanvaarding eener betrekking niet van Staatswege

opgedragen, waarvan de bezoldiging lager is dan het wachtgeld, wordt dit verminderd met het bedrag van die bezoldiging.

De tijd, gedurende welken wachtgeld wordt genoten, rekt mede voor aanspraak op pensioen.

Geen wachtgeld gaat de som van f 3000 's jaars te boven.

Na art. 139 (nieuw 114) doen volgen een nieuw art. 139 bis (nieuw 114 bis).

Aan de leeraren bij de gymnasia, in het 1ste lid van dit artikel bedoeld, die op het in art. 133 (nieuw 108) vermeld tijdstip bij eene latijnsche school of een gymnasium geplaatst waren, wordt vrijheid gelaten van de aanspraak op pensioen, bij art. 18 (nieuw 20) toegekend, afstand te doen. In dit geval zijn de artt. 18—21 (nieuw 20—23) niet op hen toepasselijk.

Art. 140 (nieuw 115) te lezen als volgt :

Gedurende den vollen termijn in het eerste lid van art. 139 (nieuw 114) vermeld, gelden, met betrekking tot de toelating tot de examens aan de universiteiten, de bepalingen van het Koninklijk besluit van 4 Augustus 1853 (Staatsblad n°. 31).

Art. 141 (nieuw 116) te lezen als volgt :

Van het bezit der getuigschriften, vermeld in artt. 10 en 11, zijn vrijgesteld zij, die tot op het in art. 133 (nieuw 108) vermelde tijdstip als studenten aan eene Nederlandsche hoogeschool zijn ingeschreven, voor zoo verre de inschrijving is geschied na overlegging van het bewijs, vermeld in het 1ste lid van art. 1 van Ons besluit van 4 Augustus 1853 (Staatsblad n°. 31) of na aflegging van het examen, vermeld in het 2de lid van dat artikel.

Achter art. 141 (nieuw 116) te plaatsen het volgende artikel :

Art. 141 bis.

Door Ons wordt bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur bepaald, welke bewijzen van bekwaamheid zij, die vermeld zijn in de beide voorgaande artikelen, behooren te geven alvorens tot de examens, bedoeld bij art. b (nieuw 84), te kunnen worden toegelaten.

De artt. 142, 143, 144 en 145 (nieuw 117—120) worden vervangen door het navolgende artikel :

Art. 141 ter.

Door Ons wordt bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur bepaald, van welke der examens, bedoeld bij art. b (nieuw 84) zijn vrijgesteld zij, die, op het in art. 133 (nieuw 108) vermelde tijdstip, aan eene Nederlandsche hoogeschool den graad van candidaat verkregen hebben.

Het 2de lid van art. 146 (nieuw 121) vervalt.

Art. 147 (nieuw 122) te lezen als volgt :

Zij die, vóór het in art. 133 (nieuw 108) vermelde tijdstip, aan eene Nederlandsche hoogeschool een akademischen graad verkregen hebben, behouden de bevoegdheid tot het geven van onderwijs in de vakken, waarin zij, krachtens het hun verleend diploma, de bevoegdheid hadden onderwijs te geven.

De graad van doctor in de godgeleerdheid geeft gelijke bevoegdheid als de graden van doctor in de godgeleerdheid en in de semitische letterkunde, vermeld in art. a (nieuw 83).

De graad van doctor juris Romani et hodierni geeft gelijke bevoegdheid als de graden van doctor in de regtswetenschap en in de staatswetenschap, vermeld in art. a (nieuw 83).

De graden van doctor in de genees-, heel- en verloskunde geven dezelfde bevoegdheid als de graden van doctor in dezelfde vakken vermeld in art. a (nieuw 83).

De graad van doctor in de wis- en natuurkunde geeft gelijke bevoegdheid als de graden van doctor in de wis- en sterrekunde, in de wis- en natuurkunde, in de schei-

kunde, in de aard- en delfstofkunde en in de plant- en dierkunde, vermeld in art. a (nieuw 83) of, naar gelang van den inhoud van het verkregen diploma, gelijke bevoegdheid als een of meer dier graden.

De graad van candidaat in de wis- en natuurkunde, voorbereidend voor het doctoraat in die wetenschappen, geeft gelijke bevoegdheid als het getuigschrift van voldaan te hebben aan het examen laatstelijk voorafgaande aan dat ter verkrijging van een der doctorale graden in de faculteit der wis- en natuurkunde, vermeld in art. a (nieuw 83).

De graad van doctor artis pharmaceuticae geeft dezelfde bevoegdheid als de graad van doctor in de artseneijbereikunde, vermeld in art. a (nieuw 83).

De graad van doctor in de bespiegelende wijsbegeerte en letteren geeft gelijke bevoegdheid als de graden van doctor in de klassieke letterkunde en in de nederlandsche letterkunde, vermeld in art. a (nieuw 83).

De graad van candidaat, voorbereidend voor het doctoraat in de bespiegelende wijsbegeerte en letteren, geeft gelijke bevoegdheid als het getuigschrift van voldaan te hebben aan de examens laatstelijk voorafgaande aan die ter verkrijging van den doctoralen graad in de klassieke en in de nederlandsche letterkunde, vermeld in art. a (nieuw 83).

Voor elk der in dit artikel genoemde doctoraten wordt de daarbij vermelde bevoegdheid ook toegekend aan hen, die krachtens art. 146 (nieuw 121) het doctoraat hebben verworven.

Art. 151 (nieuw 126) te lezen als volgt:

Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Alsdan vervallen, behoudens de tijdelijke uitzonderingen in dezen Titel bepaald, het organiek besluit van 2 Augustus 1815, en alle verdere algemeene verordeningen betreffende het hooger onderwijs.

Hetgeen ter voorbereiding van het in werking treden dezer wet en tot hare behoorlijke uitvoering noodig is, wordt door Ons geregeld.

Voor het vervullen der bij haar gevorderde leerstoelen aan de Rijksuniversiteiten, wordt eene tijdsruimte van vijf jaren na haar in werking treden toegestaan.

[56.]

In art. 91 (oud i) de woorden:

„opgenoemd in de wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie, zoomede tot de betrekkingen van procureur, notaris en van ambtenaar bij de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie, behoudens de nadere bewijzen van bekwaamheid in bijzondere wetten of verordeningen voor ieder van die betrekkingen gevorderd”,

te vervangen door:

„waarvoor volgens de wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie de graad van meester in de regten gevorderd wordt, zoomede tot de betrekkingen van ambtenaar bij de regterlijke magt of bij de burgerlijke dienst in 's Rijks kolonien en overzeesche bezittingen, behoudens nadere vereischten in bijzondere wetten of verordeningen voor ieder van die betrekkingen gevorderd”.

[18]

VOORGESTELDE AMENDEMENTEN.

[57.]

De ondergeteekende stelt voor, zoo het amendement der Commissie van Rapporteurs op art. 90 niet mogt worden aangenomen, van art. 91 (oud i) de laatste zinsnede te doen vervallen.

de regtskundige faculteit niet bij deze wet wordt aangevozen doch aan latere regeling voorbehouden, schijnt het verkiestlijk, op de indeeling der juridische en staatkundige vakken niet te veel vooruit te loopen. Wel zal men mogen aannemen dat de staathuishoudkunde etc. voor het doctoraat in de staatswetenschappen eene belangrijke plaats zal innemen, maar door den gewonen jurist — aangenomen dat zij ook voor dien zal gevorderd worden, — is het te voorzien dat zij meer als bijvak zal worden beschouwd. De ondergeteekende acht het voldoende, en voor het belang van het onderwijs beter, dat het *jus docendi* hier blijve verbonden (zoo als in art. 92 geschiedt), aan dat doctoraat, waarin de staathuishoudkunde en kennis der staatsinrigting meer *hoofdzaak* zijn.

4 April.

DE BRUYN KOPS.

[58.]

De ondergeteekende neemt de vrijheid als amendement voor te stellen, achter art. 111 in te voegen:

Art. III bis.

De hoogleeraren, vermeld in het eerste lid van art. 110, worden op hun verzoek vrijgesteld van de bijdrage voor pensioen ingevolge art. 15 b der wet betreffende de burgerlijke pensioenen, laatstelijk gewijzigd bij die van 21 Mei 1873 (Staatsblad n°. 64), wegens de verhooging hunner wedde verschuldigd. Indien echter die verhooging meer bedraagt dan het gemiddeld bedrag hunner collegiegelden en verdere emolumenten, berekend op den voet in het vorig artikel bepaald, blijft van dat meerdere de bijdrage voor pensioen verschuldigd.

Het gedeelte der wedde, waarover aldus de bijdrage voor pensioen niet wordt betaald, blijft bij de bepaling van den grondslag voor de latere regeling van het pensioen buiten aanmerking.

Toelichting.

Terwijl de emolumenten van alle ambten even als de daaraan verbonden jaarwedden aan de bijdrage voor pensioen zijn onderworpen, is dit bij uitzondering voor de emolumenten der hoogleeraren niet het geval. (Art. 16 we burgerlijke pensioenen)

Voortaan houden deze emolumenten voor hen op, en wordt hun het gemis ten minste ten deele vergoed door de verhooging hunner wedde.

Naar de bepalingen der wet op de burgerlijke pensioenen, is die verhooging onderworpen aan de bijdrage voor pensioen.

Moeten deze bepalingen ook worden toegepast op deze verhooging voor zoover die alleen komt in de plaats van het genot van collegiegelden en emolumenten, dan kan zulks zeer onbillijk werken.

Bij voorbeeld, stel de wedde der hoogleeraren, die meer dan tien jaren dienst hebben, wordt bepaald op f 6000.

Dan zal zoodanig hoogleeraar die tot dusver eene wedde genoot van f 2800 en daarbij f 3200 aan collegiegelden en emolumenten, inderdaad geene verhooging van inkomsten ondervinden.

Zal hij nu desniettemin gedurende vier jaren telken jare $\frac{1}{4}$ van de verhooging zijner wedde, dus f 3200 moeten betalen?

Het is zeer wel mogelijk dat tegenover dat verlies voor hem geen uitzigt op een hooger pensioen geboren wordt, namelijk indien hij toch reeds aanspraak had of weldra krijgen zou om met het maximum in art. 12 laatste lid, der pensioenwet, genoemd, te worden gepensioneerd.

Zulk een verlies aan den hoogleeraren, die in 't bedoelde geval verkeerden, te veroorzaken, kan niet in de bedoeling liggen der wet, die wil dat de afschaffing van het collegiegeld en verdere emolumenten de fungerende hoogleeraren niet zal schaden en daarom voor alle verlies van emolumenten vergoeding door personele toelage belooft.

Nu het afzonderlijk gebied voor de twee doctoraten in

G. DE VRIES Az.